

انتخابات هیئت رئیسهٔ مجلس پیام‌های واضحی داشت

روز وزن کشی در بهارستان

آماره‌هانگران نمایشگاه کتاب هستند

«فرهنگستان» تعداد کتاب‌های فروخته شده در یازده سال اخیر را بررسی می‌کند ۱۴

گفت‌وگو در دانشگاه برای بهبود حکمرانی

در دومین روز همایش
چهل و سومین سالگرد
تأسیس دانشگاه آزاد، وزرای
دولت چهاردهم و مسئولان
دانشگاهی از نمایشگاه
توانمندی‌های دانشگاه
۵۴ بازدید کردند

ارائهٔ اطلاعات غیردقیق دربارهٔ مذاکرات توسط برخی چهره‌های رسانه‌ای ادامه دارد

گزارش «فرهنگستان» از فعالیت کمپین‌های خاص

ضد واکسن‌ها بیماری‌های
منقرض شده را برمی‌گردانند

کنسرسیوم فیک‌نیوز

در جست‌وجوی
شاگردان‌های اقتصادی

چرا ترامپ

در فکر گنبد طلایی است؟

سید مهدی طالبی
پژوهشگر حوزه بین‌الملل

یادداشت

«دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا از قصد خود برای ایجاد چتر پدافندی در سراسر خاک این کشور با عنوان «گنبد طلایی» خبر داده است؛ او در روز ۳۱ اردیبهشت سال جاری (۲۱ می ۲۰۲۵) با انتخاب طرح مفهومی و تأمین بودجه، رسماً این پروژه را آغاز کرد. ترامپ شنبه هفته جاری (۳ خرداد، ۲۴ می) طی سخنانی در مراسم فارغ‌التحصیلی آکادمی نظامی ایالات متحده (USMA) در «وست پوینت» ادعا کرد گنبد طلایی تا پایان دوره ریاست‌جمهوری‌اش تکمیل می‌شود و دارای قابلیتی برای رهگیری موشک‌های پرتاب شده از فضا خواهد بود. تاکنون هیچ‌کدام از دولت‌های جهان، موشکی در فضا مستقر نکرده‌اند و طرح آمریکا در این خصوص، مسلح کردن فضا با تجهیزات دفاعی است. از این رو گنبد طلایی با واکنش‌هایی در طیف‌های مختلف مواجه شده است.

چین که در همان روز اعلام پروژه گنبد طلایی، توسط «مائو نینگ» سخنگوی وزارت امور خارجه خود اقدام آمریکا را «شدیداً ناهنجاری و ناقض اصل استفاده صلح‌آمیز از فضای بالای جو زمین» توصیف کرده بود، روز دوشنبه هفته جاری (۵ خرداد، ۲۶ می) اخباری را در سایت‌های علمی درز داد که نشان می‌داد این کشور توانایی عبور از گنبد طلایی را نیز از هم‌اکنون دارد. در سویی دیگر روسیه نیز از آمریکا درخواست کرده تا «از استقرار سلاح در فضا اجتناب کند».

به نظر می‌رسد آنچه مسئولان آمریکایی را به سمت طرحی ۱۷۵ میلیارد دلاری برای ایجاد چتر پدافندی فراگیر کشانده، پیشرفت‌هایی است که باعث شده خاک آمریکا در معرض حمله باتسلیحات متعارف در تعداد بالا قرار گیرد. نباید از یاد برد که «ولادیمیر زلنسکی» رئیس‌جمهور اوکراین در جریان جلسه جنجالی‌اش با ترامپ در کاخ سفید در ۱۰ اسفند ماه سال گذشته (۲۸ فوریه ۲۰۲۵) به مسئولان آمریکایی که او را به خاطر جنگ خانمان‌سوزی که کشورش را دربرگرفته تحقیر می‌کردند، هشدار داد که به زودی آن‌ها نیز چنین وضعیتی خواهند یافت. رئیس‌جمهور اوکراین در آن جلسه دقیقاً به همتای آمریکایی خود گفت: «شما اقیانوس زیبایی دارید و آلان چیزی احساس نمی‌کنید. اما در آینده احساس خواهید کرد.» اشاره او به دو اقیانوس بزرگی بود که در دو سوی آمریکا واقع شده و این کشور را از تهاجم‌های مختلف زمینی، دریایی و حتی هوایی مصون ساخته است. زلنسکی از غیب خبر نداد و پیش‌بینی‌ای درکار نبود. کشور او با یکی از شدیدترین جنگ‌های چند دهه اخیر مواجه است که در آن جنگ پهبادی در اوج قرار دارد. آشنایی اوکراین با جنگ پهبادی و پیشرفت‌های این حوزه و اطلاعاتی که از متحدانش دریافت کرده بود، باعث شد تا زلنسکی در برابر لفاظی‌های ترامپ به او یادآوری کند که آمریکا نیز در آینده‌ای بسیار نزدیک در برابر حملات آسیب‌پذیر خواهد شد.

دلیل اصلی شکل‌گیری پروژه گنبد طلایی چیست؟

دلیل اصلی ایجاد گنبد فراگیر طلایی، تهدید قریب‌الوقوعی است که در پی ارتقای فناوری در سطح جهان ایجاد شده و می‌تواند آمریکا را برای نخستین بار وارد دایره آتش تسلیحات متعارف در حجم بالا کند. در سال‌های اخیر ایجاد و توسعه فناوری «پیل‌های سوختی هیدروژنی» سرعت گرفته و این فناوری درحال گرفتن جای فناوری احتراقی در پهبادهاست. نمونه‌های پیل سوختی هیدروژنی درحال حاضر بردی دستکم سه برابر نمونه‌های قبلی دارند؛ به این معنا که با آن‌ها برد پهبادهایی با برد ۲۵۰۰ کیلومتر به ۷۵۰۰ کیلومتر و برد نمونه‌هایی با برد ۴۰۰۰ کیلومتر به ۱۲۰۰۰ کیلومتر خواهد رسید.

با توجه به هزینه بسیار ارزان و فناوری ساده، پهبادها به طور گسترده‌ای درحال تولید هستند. حداکثر برد پهبادهای انتحاری که اعلام شده متعلق به پهباد شاهد-۱۳۶بی ساخت ایران است که ۴۰۰۰ کیلومتر برد دارد. حداکثر برد پهبادهای انتحاری که مورد استفاده قرار گرفته متعلق به سری اول پهباد شاهد-۱۳۶ است که برد آن به ۲۵۰۰ کیلومتر می‌رسد. گفته می‌شود پهباد روسی «گران» که علیه اوکراین استفاده می‌شود، از پهباد شاهد اقتباس شده است. روس‌ها درحال حاضر روزانه ۱۰۰ پهباد از این نمونه را تولید می‌کنند که در یک سال به ۳۶ هزار و ۵۰۰ فروند می‌رسد. آن‌ها قصد دارد در سال جاری تیراژ تولیدی را به ۵۰۰ فروند در روز برسانند که معادل ۱۸۲ هزار و ۵۰۰ فروند در سال خواهد بود. اگر روس‌ها در تولید پهبادهای گران که برد‌های مختلفی از ۹۰۰ تا ۱۵۰۰ کیلومتر دارند، از فناوری پیل سوختی هیدروژنی بهره گیرند، قادر خواهند بود خاک آمریکا را با تعداد زیادی از تسلیحات متعارف، در برد آتش خود قرار دهند. این مسئله تحولی عمده در موازنه نظامی جهان خواهد بود.

ادامه در صفحه ۷

ظرفیت‌های بکر کشورهای آفریقایی می‌تواند باعث جهش توسعه صادرات شود؟